

Cop a la reinserció penitenciària

Justícia anul·la les ajudes a presos per a la universitat

La Generalitat rescindeix el conveni de 78.000 € que tenia amb la UNED des del 1985

El rector ofereix abaixar el cost, però el Govern diu que cada reclús es pagui la matrícula

MARÍA JESÚS IBÁÑEZ
BARCELONA

Es interns penitenciaris que vulguin cursar estudis universitaris mentre compleixen condemna hauran de costejar-se ells mateixos l'import de les matrícules i del material pedagògic, després que la Conselleria de Justícia hagi donat per rescindit l'acord que mantenia des del 1985 amb la Universitat Nacional d'Educació a Distància (UNED), segons han confirmat fonts de la Generalitat i de la institució acadèmica. La decisió, que segons Justícia afecta el 0,6% de la població reclusa de Catalunya, unes 60 persones, perjudicarà així mateix els interns que volien preparar aquest any els exàmens d'accés a la universitat, una formació també impartida per la UNED.

El departament que dirigeix Pilar Fernández Bozal argumenta que, en un moment de retallades pressupostàries com l'actual, «quan hi ha cinc presons acabades de construir que encara s'han d'acabar de pagar», el conveni perquè els presos estudiïn un grau universitari «no es pot mantenir durant més temps». «Només un 45% dels alumnes penitenciaris superen amb èxit els exàmens de la universitat i la xifra és encara inferior, de només el 40%, en el cas dels que es presenten a la prova per accedir als estudis superiors», al·legava fa uns dies a aquest diari una portaveu de la conselleria.

«La primera notícia ja la vam tenir l'octubre del 2011, quan la Generalitat va anunciar la seva intenció de no mantenir el conveni. Aquest anunci va fer que el 50% dels estudiants que havíem tingut fins llavors ja no es matriculessin per al curs 2011-2012», precisa Juan Antonio Gimeno, rector de la UNED. Això significa que al voltant de mig centenar de presos van abandonar els seus estudis fa un any.

Entitats socials que treballen amb reclusos discrepen de les xifres de Justícia i eleven al 4% el percentatge d'interns que estudien una carrera. «Això només els uni-

versitaris, perquè l'estadística creix si parlem d'altres estudis», assegura Manu Izquierdo, coordinador del centre de dia que la Fundació Salut i Comunitat té a l'Hospitalet de Llobregat. Però aquí les xifres són el menys important. L'entitat, que entre altres accions desenvolupa programes de suport a reclusos drogodependents, considera la formació com un element clau per a la reinserció de les persones que han passat per presó.

APARCAR ELS LLIBRES // La decisió de Justícia, asseguren les oenagés, obligarà molts estudiants a aparcar els llibres, perquè, com que no

tenen ingressos –o si en tenen són molt baixos–, no podran fer front a les altes taxes que es paguen actualment per entrar a la universitat. D'altres, possiblement una xifra inferior, miraran de seguir endavant, ja sigui amb ajuda familiar o gràcies a alguna beca, tot i que desconeixen com se les hauran d'enginyar quan arribin els exàmens.

La formació «no només capacita els interns a nivell professional; també els prepara per afrontar situacions de la vida diferents de les que han viscut anteriorment, i fomenta un canvi d'entorn i l'adquisició de nous hàbits», destaca Daniel Juan, director del centre de la Fundació Adsis al Carmel de Barcelona. L'entitat participa en programes de reinserció a través de l'educació que ja han demostrat el seu èxit en presons d'Astúries, el País Basc i el País Valencià. Per això considera «molt trist» que el programa de la UNED s'extingeixi a Catalunya.

ABARATIR COSTOS // I no és perquè la universitat no ho hagi intentat, va lamentar el rector Gimeno. «Hem presentat a la Generalitat una alternativa d'acord, amb fórmules d'abaratiment que permetrien mantenir el programa per menys de 20.000 euros», va explicar el responsable de la UNED. El conveni que ara vol rescindir Fernández Bozal ascendeix a 78.000 euros anuals. «El que proposem és que els interns matriculats continuïn tenint accés restringit a internet [només poden consultar la intranet de la universitat] i que a finals de curs puguin ser traslladats a un únic centre penitenciari [probablement Brians] per fer els exàmens», va afegir el rector.

La Generalitat, amb tot, es manté inamovible. Insisteix que «els alumnes que vulguin seguir amb els seus estudis es matriculin per lliure, com ho fa qualsevol altre ciutadà», tot i que es compromet a analitzar la forma perquè els estudiants penitenciaris puguin presentar-se als exàmens quan siguin convocats. ≡

el programa

UNA FINESTRA OBERTA AL MÓN

➔ **Amb els 78.000 euros que la Conselleria de Justícia aportava fins al curs 2010-2011 al programa d'estudis universitaris en centres penitenciaris de la UNED, més d'un centenar d'interns podien cursar estudis superiors a Catalunya. La majoria estaven matriculats en Dret, Psicologia, Turisme i Humanitats.**

➔ **«És un programa important per a la UNED, que es manté a totes les comunitats autònomes, excepte ara a Catalunya», lamenta el rector d'aquesta universitat, Juan Antonio Gimeno. «Per als interns representa una finestra oberta al món i, encara que només sigui per aquesta raó, creiem que s'hauria de mantenir», afirma.**

➔ **Alguns alumnes –una minoria– també cursaven graus superiors amb la Universitat Oberta de Catalunya (UOC) i la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB).**

GRAN BARCELONA ▶ El túnel de l'AVE ja ha arribat a l'estació de Sants → P. 32 i 33

LA PROPOSTA ▶ Exposició sobre Pau Casals a L'Illa Diagonal → P. 35

ALBERT BERTRAN

El triomf és estudiar

«Tant si aprovo com si suspenc, serà una victòria», diu un intern que opta a entrar a la UNED ≡ **El noi va recuperar** l'hàbit dels llibres a la presó

M. J. I.
BARCELONA

Després d'haver ensopagat tantes vegades, haver pres tantes decisions equivocades i haver trencat fins i tot els límits de la llei, el fet de trobar la tenacitat per deixar-ho tot enrere i dedicar vuit hores diàries a les matemàtiques és, com a mínim, digne de menció. No deu ser fàcil. En Carles, de 29 anys, condemnat fa tres per tràfic de drogues, esgota les hores abans del seu imminent examen per ingressar a la Universitat Nacional d'Educació a Distància (UNED). Només això ja és tot un triomf. «Tant si aprovo com si suspenc, serà una victòria», diu. Si ho aconsegueix, estudiarà Química i intentarà «treballar, en un futur, en el sector farmacèutic».

Per en Carles, que ja disfruta del règim obert –o tercer grau, amb la possibilitat de sortir de la presó durant el dia–, els llibres són no només una manera de llaurar-se un futur, sinó també una vàlvula d'escapament. «No es tracta únicament d'estudiar per obtenir un títol... Estudiar els permet entrar en un cercle diferent del que han tingut fins ara, descobrir un nou estil de vida, nous ritus i nous hàbits», reflexiona Manu Izquierdo, treballador social, director del centre de dia de la Fundació Salut i Comunitat a l'Hospitalet i suport incondicional d'aquest reclus aspirant a universitari.

Sense feina ni ingressos

L'anunci de la Conselleria de Justícia de posar fi al seu acord de col·laboració amb la UNED perquè els interns penitenciaris catalans cursin estudis superiors no deixa de ser un contratemps per als seus plans. «Suposo que, com que no tinc feina, ni pràcticament ingressos, podré acollir-me a alguna beca o ajuda», aventura. Amb tot, ara mateix la prioritat d'en Carles és passar les proves d'accés. Pels diners per pagar la carrera, ja es preocuparà més endavant.

I és que, més que el finançament, el que inquieta «els companys que estudien a dins, a la presó, és saber com i on faran els exàmens», diu. La Generalitat afirma que estudiarà alguna fórmula per resoldre el problema, que obliga a traslladar un nombre important de presos a un mateix centre durant dos o tres dies, però de moment no concreta res.

Com a alternativa, Justícia ofereix la possibilitat de cursar mòduls de cicles formatius. «Però en algunes especialitats hi ha problemes per poder-los seguir perquè requereixen tallers per a pràctiques», objecta Izquierdo.

Mentre parla, els dits d'en Carles no deixen de donar voltes al bolí-

EL FUTUR

Més que pels diners, els interns estan inquietats per saber com i on podran fer els exàmens

UN OASI

A la presó, una sala d'estudi es converteix en un espai allunyat dels mals rotllos i les males companyies

graf. Davant seu, a sobre la taula, en una sala d'ordinadors del centre de dia –on es dirigeix diàriament des de fa vuit mesos–, apunts i fulls d'exercicis. Li van bé les matemàtiques i la física, afirma. Adora la química. «Sempre em va agradar la feina del laboratori, fer experiments i veure què passava», explica. El pitjor són les llengües, en particular l'anglès, confessa.

«Vaig deixar d'estudiar a l'acabar l'ESO, als 16 anys. No m'anaven malament els estudis, però vaig preferir posar-me a treballar i començar a guanyar diners ràpidament», rememora el noi, d'esquena ampla, gran tatuatge al braç dret i una profunda mirada de tons blavosos. Però les coses es van torçar. «Em vaig ajuntar amb qui no ho havia de fer», resumeix sense més detalls.

Complia condemna a la Model quan li van parlar d'un curs preparatori, impartit per la UNED. «Em vaig animar a fer-lo, vaig estar estudiant durant tot un curs i em va servir per refrescar tot el que havia après en els anys d'institut. El vaig aprovar», recorda. A la presó, una sala d'estudi té el poder de convertir-se en una espècie d'oasi, un espai allunyat dels mals rotllos i les males companyies. El Carles va disfrutar amb l'experiència.

«Després, el gener passat, quan ja em van concedir el tercer grau, em vaig posar amb les proves d'accés a la universitat per a majors de 25 anys», prossegueix. Va aconseguir els materials i ha preparat les proves en solitari, a les quals es presenta aquest setembre.

Sap que les coses al carrer –o «a fora», com diuen els que són «a dins»– estan cada vegada més difícils. La taxa d'atur, disparada; l'ocupació juvenil, impossible. Però ell no perd l'esperança. «A veure si en els quatre anys que estaré estudiant la carrera, va millorant el panorama», sospira. ≡

Curs 2012/13 per a adults i universitaris.
Anglès, Francès, Alemany, Italià i Espanyol
per a estrangers.

**Obre la boca.
Aprèn idiomes.**

BARCELONA

Campus Nord UPC
Edifici Nexus II
Jordi Girona, 29, 0B1
93 413 79 20

Maragall
Campo Florido, 54-56
93 243 15 24

També a Castelldefels,
Manresa, Sant Cugat del
Vallès i Terrassa (nou centre)

www.meritschool.com

**MERIT
SCHOOL**
ESCOLA D'IDIOMES

UNIVERSITY of CAMBRIDGE
ESOL Examinations
Authorized Centre

En Carles, intern penitenciari, prepara el seu pròxim examen d'ingrés a la UNED.